

славянския характер, неговата интенционалност към съпреживяване, съчувствие и взаимопомощ, лъчезарно просветващите и неизкоренимите готовност и способност за отдаване на буйствата на духа, на кипящото и бушуващото в дълбините на славянския характер и душевност, предпочитанията у славяните към по-евдемонистичен и по-иначе разбиран (от лансирания от другите европейски народи) житейски прагматизъм, природната откритост, добронамереност и веселост в славянския нрав и др. под. несъмнено са били фактори от изключително значение за ромските предпочитания, за фиксиране на вниманието, надеждите и болките на циганите тъкмо към този пространствен ареал на континента. Хладно ригористичният маниер на общуване между хората от Централна и Западна Европа в онези исторически времена, тоталната и най-стриктно спазвана, пределно символизирана и ритуализирана социална стратификация между отделните класи, съсловия, прослойки, изострените до болезненост утилитарно-прагматични и силно индивидуалистични житейски стереотипи и реалии, непоносимостта към иноетнични, ино-религиозни и инокултурни субекти и др. под. не са били извън ползрението на ромите в техните исторически и социални митарства на териториите на пространството и времето на Европейския континент. Те по всяка вероятност са усещали и обяснявали по своему различията в отношенията със и към „чужденеца“, „пришълеца“ в пределите на една или друга (етнична, културна, религиозно-верска и др.) европейска пространственост и са включвали тези обобщения в своя исторически обзор.

Тук ще си позволя известно кратко отклонение, което обаче има своята дискретна връзка с третираната проблемна материя. Става дума по-конкретно за някои тези, лансирани от К. Леонтиев при оценката на социалния, религиозно-психичния и пр. „портрет“ на различните славянски народи¹⁷. Можем, разбира се, в твърде много отношения да не се съгласим с онези щрихи, които той налага върху портрета на душевността и битността на отделни народи (например на българския). Можем да разберем онази болезнена пристрасност към руския характер, който той фаворизира спрямо останалите славянски характери. Но, струва ми се, не трябва да се отминават с мълчание анализираните от него важни характеристики, свър-